

**La desapareguda església gòtica
de Blancafort (segles XIV-XV)**

Jaume Felip i Sánchez

La desapareguda església gòtica de Blancafort (segles XIV-XV)

Jaume **Felip i Sánchez**
jaufelip@coft.org

Resum: Estudi dels mestres constructors d'esglésies a la Conca del primer terç del segle XIV fins a mitjan segle XV, amb la intervenció d'artistes catalans, bascs i francesos (occitans, normands, borgonyons i lorenesos). També es donen notícies dels mestres Pere de Vall-Ilebrera i Bertran de la Borda, tots a l'entorn d'una desapareguda església gòtica a Blancafort.

Paraules clau: arquitectura, Blancafort.

Keywords: Architecture, Blancafort

Amb la construcció, entre els anys 1793 i 1805, d'una nova església barroca¹ desaparegué l'antiga església gòtica de Santa Magdalena. De la seva existència poc en resta en l'actualitat: només algunes pedres tallades poden donar idea de com podia haver estat. Amb tot, cap estudiós no n'ha fet cas i, fins i tot, algun autor ha suposat que l'església antecedent a l'actual havia estat construïda a l'estil del romànic.

Certament, com a mínim al segle XIII, ja existia una església a Blancafort posada sota l'advocació de Santa Magdalena, església que hem d'imaginar construïda a la darreria del segle XII pels primers colonitzadors del terme blancafortí.

Ara, una col·lecció de documents, transcrits en la seva majoria a l'annex documental, ens ajudarà a aproximar-nos al moment de l'aixecament d'aquesta església gòtica, situada cronològicament entre l'actual i la primitiva. Aital construcció tingué lloc en diferents etapes, a mans d'un grup d'artistes, alguns d'ells inèdits d'un període especialment estèril en artífexs catalans.

¹ Josep RECASENS LLORT. *Blancafort, aproximació geogràfico-històrica*. Ed. Ajuntament de Blancafort, 1986. També podeu consultar el treball de M. Montserrat CIVIT VIDAL. «Notes sobre la construcció de l'església de Santa Maria Magdalena de Blancafort (1793-1795)». *Miscel·lània d'Estudis Solivellencs* (Solivella), núm. 2 (1984).

Primeres notícies referents al projecte de construcció d'una nova església

El primer indici probatori de la intenció dels blancafortins de bastir una nova església pertany a l'any 1313. Procedeix del testament de Guillem Drulla,² que llegà «a l'obra de la beata Maria Magdalena» vint sous «juntament amb aquells que ja vaig prometre per a fer l'església». La notícia també és interessant perquè ens indica que alguns parroquians havien fet profertes, és a dir, havien promès quantitats de diners per donar una certa seguretat econòmica al projecte, les quals havien de fer-se efectives forçosament en el moment en què l'obra s'hagués iniciat. Un altre llegat fet per Balaguer de Bonniu deixa clar que l'obra no s'havia començat perquè indica que es donin a l'obra de l'església trenta sous «quando instruat». ³

Sembla que aleshores ja es tenia clar el projecte de nova edificació perquè el rector de la parròquia, en aquell moment el reverend Bernat Ferrer, havia rebut permís per edificar habitacions de la rectoria sobre el carrer (una antiga volta) i signava un pacte amb uns veïns per poder carregar cabirons sobre una paret mitjanera.⁴

Fins l'any 1320 no es torna a parlar de l'obra de l'església. De tota manera, sembla que l'obra en qüestió era una reforma més o menys important, perquè al testament de Bartomeu Barulles hi havia una deixa que s'havia de dedicar a l'obra d'una paret: «[...] dimito opere beate Marie Magdalenes quando opus parietum fiat [...]».⁵

A la darrerria de l'any 1321 es torna a parlar d'un edifici de nova planta, i així ho deixa clar el testament de Ramon de Santa Fe, que llegava vint sous a l'obra de Santa Magdalena «quando edificabur de novo».⁶

En els següents anys les deixes testamentàries dedicades a un nou edifici són abundants; són quantitats petites de cinc fins a trenta sous i a la majoria s'hi indica que es pagaran quan l'obra comenci. Al testament de Joan d'Avià, datat el juny de 1323, hi destaca un llegat de setanta sous que es podria fer efectiu si l'obra començava abans de la propera festivitat de

² Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona, Manual Notarial de Blancafort núm. 26c (1312-1313), f. 9v en data de 14 calendes d'abril de 1312.

³ Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona, Manual Notarial de Blancafort núm. 26c (1312-1313), f. 10r-v en data de 9 calendes d'abril de 1312.

⁴ Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona, Manual Notarial de Blancafort núm. 26c (1312-1313), f. 13v en data de 16 calendes de maig de 1313.

⁵ Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona, Manual Notarial de Blancafort núm. 11a (1319-1321), f. 27v en data de 3 nones d'abril de 1320.

⁶ Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona, Manual Notarial de Blancafort núm. 26d (1321-1322), f. 13r en data de 2 nones de desembre de 1321.

Tots Sants (1 de novembre) i, a més a més, esmenta per primer cop els obrers de l'església.⁷

Inici de l'obra

L'existència d'una obreria i d'abundosos llegats testamentaris no tardarien a donar els seus fruits: fou així com el 25 de febrer de 1329 ja es trobava un mestre d'obres davant d'una obra que feia un temps que havia començat. Es tracta del mestre Guillem Vidal, un personatge expert en la construcció d'esglésies, que en la data referenciada reconeix haver rebut dos mil sis-cents sous barcelonesos de mans d'un grup de prohoms blancaforsins, sens dubte els obrers de l'església, que fan paga parcial d'un total d'onze mil cent sous, quantitat que podem sospitar que en serien els honoraris en l'hipotètic cas que el mestre hagués dirigit la totalitat de l'obra contractada.⁸

Del mestre Guillem Vidal no n'hem aconseguit cap altra dada procedent de la bibliografia actual; només una nota d'arxiu podria relacionar el nostre personatge amb un altre Guillem Vidal, que féu testament l'any 1336 al monestir de Santes Creus i hi tingué com a testimoni el mestre anglès Renard Fonoll, anys a venir mestre d'obres de l'església de Santa Maria de Montblanc i en aquell moment mestre del claustre de Santes Creus.⁹

La capacitat del mestre queda prou declarada quan ell mateix, el maig de 1329, pren l'encàrrec de Joan Fonoll, un dels obrers de l'església, i d'Antoni, Joan i Arnau Fonoll, per fer una capella a l'església de Blancafort, allí on el rector i els prohoms (o obrers) els hi assignaren, a la banda de Pere Albert (indica probablement la situació d'una casa veïna a l'església, com veurem més endavant), que faria unes dimensions de vint-i-vuit pams d'alçada i vint-i-un pams d'ample, que era la distància que hi havia entre el mur jussà i una altra capella. El mestre promet cobrir-la amb lloses i teules i promet fer un

⁷ Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona, Manual Notarial de Blancafort núm. 26f (1323-1324), f. 28v «[...] de quibus dimitto operi ecclesie beate Marie Magdalene septuaginta solidos et si fuerit inceptum opus ecclesie de hinc ad primum venturum festum Omnium Sanctorum quod sint illius operis, in ante incontinenti delibentur operariis ecclesie et faciant quidquid voluerint [...]».

⁸ Apèndix documental, doc. núm. 1. Si deduïm que el mestre cobrava un jornal d'1 sou i 8 diners diaris (mireu el document 5, on es veu que cobrava 1200 sous/2 anys), el fet de cobrar 2600 sous el 25 de febrer de 1329 suposa que començà a treballar a l'església 1560 dies abans, la qual cosa indica que l'obra podia haver estat iniciada el dia 1 de novembre de 1324, la festivitad de Tots Sants; això també explicaria perquè s'havien de pagar les anyades del 1334 i 1335 en dita festa de Tots Sants. Seguint aquesta valoració, l'obra havia de durar divuit anys i mig.

⁹ Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona, Religiosos, caixa 6, núm. 1067, Manual del Monestir de Santes Creus (1331-1351), f. 44v.

Foto 1. Rosassa (s. XV) aprofitada a l'obra actual.

Foto 2. Gàrgola (s. XIV)

desguàs a la part jussana sense provocar danys a (la casa de) Pere Albert i sense deteriorar l'obra de l'església, tot pel preu de cent vuitanta sous. Per altra banda, els Fonoll prometen al mestre fer-li diferents pagues a mesura que l'obra avanci: a l'inici, quan la volta sigui acabada i quan l'obra final s'enllesteixi. També li prometen subministrar dos-cents bolsons de la pedrera, dotze sacs de calç i les lloses «e les taules que aniran a la cuberta e les de la capela», així com la fusta «a obs de la bastida» que tornarà al seu poder quan l'obra finalitzi.¹⁰

Al cap d'un any aproximadament, Joan Fonoll i Pere Calaf, obrers de l'església de Blancafort, prometen a Pere Albert que li esmenaran qualsevol dany que l'obra de l'església pogués provocar a casa seva, i que assistiran al judici de danys ell mateix i els prohoms de Blancafort.¹¹

Malgrat tot, sembla que la construcció de la capella es retardà o no arribà a bon port, perquè un dels promotors, Joan Fonoll, declara a un codicil del gener de 1332 que els diners dedicats al seu darrer testament a una capellania o benefici eclesiàstic es converteixin en deixes a causes pies ja que la capella que l'havia d'albergar no havia estat encara construïda.¹²

Problemes amb la marxa de les obres

Sembla que, un cop passada l'embranchida inicial, les obres de l'església patiren algun retard. La mostra més clara fou l'endarreriment en la construcció de la capella dels Fonoll.

Amb tot, vers la darrerria de l'any 1332, els obrers i el mestre principal de l'obra arribaren a una mena d'acord a fi que el mestre cobrés, durant dos anys, tres pagues proporcionals a l'obra que s'havia projectat en dit període de temps. Confirma aquesta afirmació el testament de Ramon de Drulla, datat el 27 de desembre de 1332, on es diu que es paguin vint sous a l'obra de l'església de Blancafort després de «pagades les tres pages que hi són afer in spacio duorum annorum, après les dites tres pages et solvantur ad concionem meorum manumissorum dictos xx solidos».¹³

¹⁰Apèndix documental, doc. núm. 2.

¹² Apèndix documental, doc. núm. 4.

¹¹Apèndix documental, doc. núm. 3.

¹³ Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona, Manual Notarial de Blancafort núm. 26i (1331-1334), f. 39r en data de 6 calendes de gener de 1332.

Mestre Guillem Vidal també devia tenir esperances de continuar l'obra perquè a principis d'any havia llogat per cinc anys un tros de terra per fer cultiu de safrà.¹⁴

Tanmateix, les dues anyades següents no devien ser prou bones per al nostre mestre i els nostres obrers, perquè l'any 1333 fou conegut a Catalunya com «lo mal any primer». Una manca de precipitacions portà el territori català a una escassetat de cereals que tot plegat dugué una població famolenca a pagar preus desorbitats per a unes quantitats insuficients d'aliment.¹⁵

La fam i les malalties foren tantes a Blancafort que el diumenge 7 d'agost de 1334, davant del notari i molts testimonis, els batlles feren emportar el cos d'Arnau Talavera, que havia mort sobtadament a l'església.¹⁶ També podem trobar molts testaments i inventaris de gent que morí aquell fatídic agost de 1334.

Fou així com el següent diumenge, que fou el 14 d'agost de 1334, a la plaça de Blancafort, en presència dels batlles, es convocà mitjançant pregó públic una reunió general de tots els veïns del poble, a fi de nomenar Pere de Santa Fe, Arnau Fonoll, Pere Prats, Jaume Albert, Berenguer Fonoll, Jaume Amorós i Arnau Poch, tots de Blancafort, com a procuradors, amb la finalitat de trobar diners a manlleu o préstec per poder fer front als mil dos-cents sous que l'obreria havia de pagar a les dues properes festes de Tots Sants «per a construir i fer l'obra de l'església de Blancafort».¹⁷

És possible que es trobessin diners suficients per continuar l'obra i és probable que s'avancés la construcció, però la manca de documentació no ens permet conèixer fins a quin punt; només sabem que l'obra necessità una segona fase prop decent anys més tard.

Continuació de l'obra. Mestre Joan Pascual (1446-1453)

Hem d'esperar fins a l'any 1446 per tornar a documentar la continuació de les obres. El 21 de novembre de dit any fou contractat el mestre Joan Pascual, mestre «de fer esglésies», de la vila de Santa Coloma de Queralt, per fer una part de tram del temple gòtic, en concret era el tram on hi havia la porta.

¹⁴ Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona, Manual Notarial de Blancafort núm. 26i (1331-1334), f. 13r en data de 6 idus de gener de 1332.

¹⁵ Joan-Ferran CABESTANY FORT. «La crisi demogràfica dels segles XIV i XV». *Història de Catalunya*. Vol. III, Salvat, 1985, p. 166-171.

¹⁶ Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona, Manual Notarial de Blancafort núm. 26i (1331-1334), f. 93v en data de 7 idus d'agost de 1334 (7 d'agost de 1334).

¹⁷ Apèndix documental, doc. núm. 5.

El model per fer-la havia de ser el de l'església major de Montblanc, és a dir, de l'església de Santa Maria la Major, una porta gòtica que fou substituïda per una altra reconstruïda l'any 1668. Les diferents dimensions dels dos temples obligaven a modificar l'amplada, que a Blancafort seria un pam menys, i la proporció de les dovelles, que a Montblanc era ogival («per terç») i a Blancafort seria de punt rodó. El mestre també estaria obligat a fer un contrafort nou («jusa») amb l'arrancada per als arcs formers i creuers necessaris per prosseguir l'obra de les voltes («en guisa e en manera que si la vila volie proseguir l'obra segons l'altra que los dits peus d'archs responen e servesquen segons l'altra obra»). El mestre haurà d'aparedar les parets amb pedres i morter (manobre) i encara més restaria obligat a pujar una filada de bolsos pel damunt de la porta que havia de fer. Per tot plegat cobraria seixanta florins d'or d'Aragó i hauria d'acabar l'obra de Pasqua a un any. Els prohoms li haurien de facilitar el material i l'ajuda de dos homes per enllestir la feina.

El 10 de desembre de 1452 es firmà rebut i cancel·lació del contracte perquè l'obra havia estat feta a plena satisfacció de les dues parts.¹⁸

Quatre mesos més tard, el mateix mestre Joan Pascual reconeixia haver rebut sis florins més per l'obra feta al cloquer de l'església.¹⁹

Pere de Vall-llebrera, mestre major de l'obra (1455-1457)

El 4 de gener de 1455 fou contractat a Blancafort, com a mestre major de l'església, l'artífex Pere de Vall-llebrera, de la vila de Cervera.

Nascut a finals del segle XIV, aquest mestre desenvolupà durant més de mig segle el seu períple artístic, centrat en bona part pel seu mestratge a l'església parroquial de Santa Maria de Cervera. El primer cop que el documentem és l'any 1416, amb motiu de la signatura d'un contracte amb l'especier cerverí Francesc Oller, a fi de realitzar una creu de pedra per situar-la prop de l'església de les Onze Mil Verges de Cervera.²⁰

El desembre de 1423 havia estat contractat per construir el campanar de l'església de Cervera i, tot i que al contracte s'acordà una duració de sis anys, no fou fins al 1442 que se certficà per mestres arquitectes el compliment tècnic del contracte. Tot i així, l'any 1455 encara es documenten queixes pel defectuós acabament de les obres, tal vegada per algunes millores acordades l'any 1442 i que no s'arribaren a fer per les desavinences entre ambdues parts.²¹

¹⁸ Apèndix documental, doc. núm. 6 i doc. núm. 7.

¹⁹ Apèndix documental, doc. núm. 8.

²⁰ Francina SOLSONA CLIMENT. «La creu al camí de la ribera del Sió». *Miscel·lània Ceriverina* (Cervera), 1, 1983, p. 47-51.

²¹ Per a l'activitat ceriverina de Vall-llebrera he consultat Pere BESERAN RAMON. «El temple gòtic de Santa Maria de Cervera». *Miscel·lània Ceriverina* (Cervera), 16, 2003, p. 19-68, i la bibliografia allà esmentada.

Foto 3. Gàrgola (s. XIV)

Foto 4. Traceria gòtica de finestral (s. XIV)

Treballà l'any 1435 a l'anomenat Portal de les Núvies. El 1450 fou sol·licitada la seva presència per visurar l'obra feta pel mestre Guillem Polo a la nau de l'església cerverina.

Es té notícia que donà consells i s'estigué dos dies durant l'any 1427 a les obres del campanar de l'església de Santa Coloma de Queralt.²²

El juny i juliol de 1431, Vall-llebrera treballà al claustre de la seu de Barcelona.²³

Residí durant molts anys a Cervera i hi consta com a paer del govern municipal en sis ocasions, entre els anys 1418 i 1447. Tingué uns quants fills, però no sembla que cap continués l'ofici del pare. Llobet documenta un Pere de Vall-llebrera menor;²⁴ consta, el 1461, un Bartomeu de Vall-llebrera, habitant de Cervera i hereu del mestre Pere,²⁵ i en el present treball trobarem Monserrat de Vall-llebrera, fill del mestre Pere.

Finalment es té constància, l'any 1469, d'un Pere de Vall-llebrera com a mestre d'obres de la catedral de Perpinyà.²⁶

A la capitulació ara estudiada, el mestre Pere de Vall-llebrera es compromet a fer un arc former («arch principal») amb els seus contraforts («ses juses») i una volta completa amb arcs creuers i clau de volta («croerada»), que s'havia de construir entre els cloquers i l'obra major, incloent-hi l'obra ja feta del portal (pel mestre Joan Pascual). També estava obligat a construir una escala de caragol dins de l'obra per pujar fins als cloquers. La duració de l'obra s'establí en dos anys. El mestre estava obligat a mantenir els seus deixebles i a picar la pedra a la pedrera, així com al manteniment de les eines. El poble només estava obligat a contractar manobres per ajudar a farcir l'obra i a transportar la pedra des de la pedrera fins a l'obra. El mestre cobraria per tota la feina la quantitat de quatre-cents cinquanta florins en diferents pagues minuciosament detallades.²⁷

²² Joan SEGURA VALLS. *Història de Santa Coloma de Queralt*. Ed. Ajuntament de Santa Coloma de Queralt, 1984, 3a edició, p. 308.

²³ Joan VALERO MOLINA. «Acotacions cronològiques i nous mestres a l'obra del claustre de la catedral». *D'Art*. Universitat de Barcelona, núm. 19, 1993.

²⁴ Josep M. LLOBET PORTELLA. «Les obres de Pere de Vall-llebrera al campanar de l'església de Santa Maria de Cervera (1423-1442)». *Simposi El campanar de la seu vella de Lleida. Els campanars gòtics a la Corona d'Aragó*. Lleida, 25-27 d'octubre de 2001.

²⁵ Pere VERDES PIJUAN. «L'obreria de l'església de Santa Maria de Cervera». *Miscel·lània Cerverina* (Cervera), 16, 2003, p. 183.

²⁶ Francesca ESPAÑOL BERTRAN. «Les antécédents de Pere de Vallabrera: maître d'oeuvre de la cathédrale de Perpignan». *Autour des maîtres d'oeuvres de la cathédrale de Narbonne : les grandes églises gothiques du Midi, sources d'inspiration et construction*.

²⁷ Apèndix documental, doc. núm. 9.

Col·laboradors del mestre Vall-llebrera a l'obra del tram de volta

Vall-llebrera contractà un picapedrer basc (guipuscoà?) anomenat Martí d'Astigarraga, a qui encomanà de picar algunes peces delicades, per la qual cosa havia de cobrar la quantitat de vint-i-vuit florins, segons declarà deure el 18 de setembre de 1455 a dit mestre Martí, i conferir-li dits vint-i-vuit florins sobre els cinquanta florins que li devia el municipi de Blancafort.²⁸

El 23 de febrer de 1456 el mestre Vall-llebrera contractà dos picapedrers més per fer les pedres dels arcs principals de la volta. Aquests eren Andreu Soler, de la Cruïllada (actual poble de la Curullada, del municipi de Granyanella, a la Segarra), i Alfons Civit, de la vila de Casserres (Berguedà), als quals havia pagat deu florins i encara els en devia quaranta-cinc, i per això en signà compromís de pagament. Més tard, el 2 de juny, tal vegada per malfiança dels picapedrers, es tornà a signar una capitulació entre Montserrat de Vall-llebrera, fill del mestre Pere, i els esmentats picapedrers, en què s'especifica que els dos picapedrers han «de piquar l'arch principal e los croés, formerets e entaulant ab les sarges de la sglésia de Blancafort», treballant de manera continuada sense cap absència, i que fent la seva feina cobrarien els quaranta-cinc florins que s'asseguraren sobre els cent cinquanta que Vall-llebrera havia de rebre del poble de Blancafort, salvant-ne el deute de vint-i-vuit florins que el mestre major tenia amb el picapedrer Martí d'Astigarraga.²⁹

Martí d'Astigarraga, potser preveient dificultats en cobrar el seu deute, el 20 de juliol nomenà com a procurador el seu nebot, Miquel d'Hernani. Quan l'any següent, el 6 d'agost, reconeixerà rebre l'import del deute, no passaran gaires dies a trobar-se greument malalt, motiu pel qual dictà testament per deixar la seva espasa, un birret i una eina al seu amic, el mestre picapedrer Roland de Rohan, i declarant que encara té un escaire, un tallant i una escarpa com a penyores del deute de trenta-tres sous amb el mestre Vall-llebrera, a més d'altres eines que els jurats de Blancafort havien deixat al mestre Roland de Rohan per treballar a l'obra de l'església.³⁰ Diríem que Martí d'Astigarraga morí perquè no trobem cap més notícia documental sobre la seva activitat.

Tot sembla indicar que a la darrerria de 1456 el picapedrer Andreu Soler ja havia acabat de fer la majoria de les peces pertanyents als arcs creuers i formers, però en la seva construcció havia errat o modificat les mides i proporcions i per això el 21 de febrer de 1457 el mestre major de l'obra, Pere de Vall-llebrera, protestà perquè l'errada d'Andreu Soler l'havia obligat a fer-les fer de nou a un altre mestre normand (de Rouen), el picapedrer Roland de Rohan.³¹

²⁸ Apèndix documental, doc. núm. 10 i 11.

²⁹ Apèndix documental, doc. núm. 12 i 13.

³⁰ Apèndix documental, doc. núm. 14, 19 i 20.

³¹ Apèndix documental, doc. núm. 17.

Roland de Rohan també féu les altres pedres de la volta amb l'ajuda de Joan Guixart i d'Erne Sinobles, tots habitants del regne de França, els quals reconeixen haver rebut en data de 4 de juliol de 1457 la xifra de vuitanta florins, de mans dels jurats de Blancafort i a compte dels cent cinc florins que Pere de Vall-llebrera havia de rebre d'aquests jurats.³² Pel treball de refer les peces encarregades a Andreu Soler ens consta que el mestre Roland de Rohan cobrà trenta-sis florins d'or, i que signà el rebut d'aquesta quantitat el 20 de desembre de 1457.³³

Obra de l'escala de caragol

Mentre els altres picapedrers, col·laboradors del mestre Vall-llebrera, treballaven per fer la volta, els jurats de Blancafort pactaren, el 25 de setembre de 1456, amb un mestre picapedrer llemosí anomenat Duran Pasquet, del bisbat de Llemotges (França), construir la resta d'una escala de caragol, amb nou graons, aparedar-la i fer la paret des del contrafort dels cloquers fins al contrafort que havia de fer Pere de Vall-llebrera. Per fer l'obra els jurats prometeren ajudar-lo amb manobres per trencar les pedres i reblar la paret; també li permeteren agafar les pedres pertanyents a l'obra vella enderrocada (l'església romànica?), a més de proporcionar-li martells, maces, perpals i tascons, bàsicament necessaris per obtenir la pedra de la pedrera. El mestre prometé enllestir-ho en tres o quatre mesos (el mes de gener vinent). Efectivament, el 6 de gener de 1457 el mestre Duran Pasquet reconegué haver rebut dotze florins per l'obra que se li havia encarregat i que havia estat feta a satisfacció dels jurats.³⁴

Cal destacar la presència de picapedrers d'origen francès en aquest període del gòtic català, de manera similar a l'esdevingut durant els primers moments de l'arquitectura i escultura gòtiques a Catalunya, on la presència de mestres de prestigi queda documentada des de finals del segle XIII fins ben entrat el segle XIV: Guillem de Tornay, Guillem de Suanis, Pere de Guines, Guillem d'Orenga, Pere de Bonneuil i Aloi de Montbray, entre d'altres dins de l'àmbit tarragoní. En realitat, els artistes que ara trobem són una demostració que aquest flux d'influència forana tindria un nexce de continuïtat amb els

³² Apèndix documental, doc. núm. 18.

³³ Apèndix documental, doc. núm. 23.

³⁴ Apèndix documental, doc. núm. 15 i 16.

artistes francesos i els d'altres nacionalitats que continuarien arribant a la darrerria del segle xv i tot el segle següent.³⁵

Finalització del mestratge de Pere de Vall-llebrera

A la darrerria de l'any 1457 l'obra contractada al mestre Vall-llebrera ja havia estat acabada, i només restava fer el compliment del capítol que preveia la intervenció de dos mestres, un per cada part contractant, per fer la visura de l'obra i avaluar el treball realitzat. Així fou com el 28 de novembre, i en presència del notari i rector de Blancafort, Pere de Santa Fe, de Guillem Sesplugues, habitant de l'Espluga Calba, i de Pere Riera, lapicida i habitant del monestir de Poblet, que actuaren com a testimonis, els jurats de Blancafort i el mestre Pere de Vall-llebrera nomenaren respectivament el mestre Esteve Riera, del lloc de Cornudella, i Bertran de la Borda «habitant en la çitutat de Leyda, lo qual és de nostre ofici».³⁶

Els mestres escollits devien ser prou competents per jutjar la qualitat del treball fet; ho sabem de Bertran de la Borda, que des de l'any 1462 fins al 1485 consta com a mestre major de la seu de Lleida.³⁷ D'Esteve Riera no en tenim cap dada; tal vegada tenia algun parentesc amb el Pere Riera lapicida o picapedrer, que consta com a testimoni del precitat document.

Podia haver estat possible que els dos Riera i Bertran de la Borda treballessin junts al proper monestir de Poblet (a cinc quilòmetres de Blancafort)? Com a mínim Pere Riera es reconeix habitant al cenobi. Aquell any al monestir, que en tinguem constància, només es treballava a la capella de la Verge, Sant Miquel i Sant Jordi, una empresa començada l'any 1452 per iniciativa i peculi del rei Alfons el Magnànim, i finalitzada en temps de l'abat Conill (hi campeja el seu escut), és a dir, abans de l'any 1458.³⁸

³⁵ Per citar sumàriament es pot consultar Francesca ESPAÑOL BERTRAN. *Guillem Seguer de Montblanc. Un mestre trescentista: escultor, pintor i arquitecte*. Montblanc: Consell Comarcal de la Conca de Barberà, 1994, p. 25 i seg. I Joan YEGUAS GASSÓ. *L'escultura a Catalunya entre 1490 i 1575: de la tradició medieval a la difusió i consolidació de les formes «a la romana»*. Tesi Doctoral, Publicacions de la Universitat de Barcelona, Col·lecció de tesis doctorals microfityxades, núm. 3982, Barcelona, 2001.

³⁶ Apèndix documental, doc. núm. 22.

³⁷ Francesc FITÉ LLEVOT. «La Seu Vella».

La Seu Vella de Lleida. La Catedral, els promotors, els artistes. S. XIII-XV. Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1991, p. 27.

³⁸ Agustí ALTISENT ALTISENT. *Història de Poblet*. Monestir de Poblet, Poblet, 1974, p. 336.

Com assenyalà Joan Ainaud de Lasarte,³⁹ els àngels existents a la fornícula central de la porta de l'Hospital de Santa Maria de Lleida són fets en un estil molt personal i alhora idèntic al dels àngels de la façana de la capella de Poblet. Amb tot, com ja veié el pare Agustí Altisent, són diferents a les figures de les mènsules de l'interior de la capella. Tot això fa pensar en la intervenció de, com a mínim, dos artistes que podrien pertànyer a un cercle artístic lleidatà.

No consta, a la documentació ara estudiada, que els mestres trobessin cap errada al treball dirigit per Vall-llebrera. Per això el 20 de desembre següent els jurats de Blancafort feren absolució dels capítols del contracte, perquè consideraren que la part de l'obra estipulada havia estat feta del tot.⁴⁰ Tot seguit, el mateix mestre reconegué haver rebut la totalitat dels 405 florins, 4 sous i 11 diners promesos pels jurats de Blancafort, tant al peu d'un compte escrit de la seva mà com en un instrument notarial fet pel notari Pere de Santa Fe.⁴¹

Continuació de l'obra. Garcia i Joan d'Albistín (1458)

Dos mesos més tard foren contractats dos mestres picapedrers bascos: Garcia d'Albistín i Joan d'Albistín, ambdós biscaïns. La feina que havien de fer era la paret o costat existent vers l'hort de l'abadia, prop dels cloquers, fins a l'obra acabada de fer pel mestre Vall-llebrera, incloent-hi l'escala de caragol fins a dues filades per sota del nou entaulament. L'escala de caragol s'havia d'allargar cinc graons (un metre i mig d'alçada) fent una porta per acabar l'escala, i permetre l'entrada al cloquer per tocar les campanes fàcilment. També s'havia de continuar la paret de la banda del portal major fins al nivell de l'altre costat, continuant una finestra que ja estava començada. Els mestres havien de lligar les filades amb les de l'obra antiga dels cloquers, a més de pujar la paret de l'arc de la volta que havia fet recentment mestre Roland de Rohan. La remuneració ascendiria a trenta-cinc florins i una quartera de cereal, pagadora en cinc terminis definits.

Anirien a càrrec del municipi el transport de la pedra, els jornalers per ajudar a l'obra i els materials necessaris, incloent-hi el carbó per afinar les eines, però no havien de proporcionar cap eina. Els mestres haurien de picar

³⁹ Joan AINAUD DE LASARTE. *Alfonso el Magnánimo y las artes plásticas de su tiempo*. IV Congreso de Historia de la Corona de Aragón, Palma de Mallorca, 1955, citat per Agustí Altisent, lloc citat.

⁴⁰ Apèndix documental, doc. núm. 24.

⁴¹ Apèndix documental, doc. núm. 25 i 26.

les pedres de la pedrera del rector o de les que hi havia de l'obra vella a l'entorn de l'església en construcció.⁴²

La presència de picapedrers bascos és, en certa manera, una sorpresa a les nostres terres i en aquest període temporal. Amb tot, ja és actualment coneguda la seva presència a la darrerria del segle xv a tot l'àmbit territorial català.⁴³

Darrera activitat. Joan Guixart i Pere Bellmunt (1459)

El 18 d'abril de l'any següent (1459) es documenta la darrera activitat, ara a càrrec dels mestres Joan Guixart, borgonyó (ducat de Borgonya), i Pere Bellmunt (del ducat de Bar), a qui en el document anomenen «mestres de l'obra de l'església», els quals reconeixen haver rebut la quantitat de dotze florins per treballs realitzats a l'església.⁴⁴

En conclusió, vers l'any 1327 es comença una nova església, sota la direcció del mestre Guillem Vidal, contractat per un grup de blancafortins constituïts en obrers de l'església. Junt a la construcció d'un àmbit comunitari, el mateix mestre dirigeix l'aixecament de capelles per a promotors particulars, malgrat que una tingué dificultats per ser bastida. L'arribada de penúries difícilment, vers l'any 1334, la continuació de l'obra, i es precisà la recerca de diners a crèdit.

Gairebé un segle més tard, trobarem davant l'obra un seguit de mestres directors: Joan Pascual (1446-1453) i Pere de Vall-llebrera (1455-1457) amb els següents col·laboradors: Martí d'Astigarraga, Andreu Soler, Alfons Civit i Roland de Rohan. De forma independent, mestre Duran Pasquet (1456) en féu l'obra de l'escala de caragol; Garcia i Joan d'Albistín (1458), i Joan Guixart i Pere Bellmunt (1459) tanquen la nòmina de mestres documentada. És molt possible que l'obra quedés inacabada, però de moment només en podem dir això.

De la documentació estudiada fins ara podem deduir que l'església gòtica devia tenir una nau central amb prou volada perquè hi existien capelles laterals (veïnes a cases particulars) amb una amplada entre contraforts de 5 metres (21 pams) i una alçada d'uns 7 metres (28 pams).

La documentació esmenta un cloquer, del qual desconeixem la data de construcció, al costat del qual s'hi bastiria una tramada feta amb una àmplia volta, on també s'hi obrí una porta d'accés monumental, a l'estil de la desapareguda porta gòtica de la propera església de Santa Maria de Montblanc.

⁴² Apèndix documental, doc. núm. 27.

⁴³ Joan YEGUAS GASSÓ. «L'escultura gòtica al voltant del 1500». *L'art gòtic a Catalunya. Escultura II: De la plenitud a les darreres influències foranes*. Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 2007.

⁴⁴ Apèndix documental, doc. núm. 28

Apèndix documental

1

Blancafort, 25 de febrer de 1329

Mestre Guillem Vidal reconeix haver rebut dels blancafortins la quantitat de dos mil sis-cents sous barcelonesos del total d'onze mil cent sous que ascendeix l'obra contractada de l'església.

Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona (AHAT). Manual Notarial de Blancafort (MNB), núm. 26g (1328-1329), f. 9v.

Quod ego magister Guillelmus Vidal confiteor et cetera Johanne Fonol et Petro Calaff et Petro Prats et Petro Albert et pluribus aliis probis hominibus habitatoribus Albefortis me habuisse et recepisse a villa Albefortis de illis undecim milia centum solidis barchinonensibus opere ecclesie, duo milia DC solidos barchinonenses et cetera, coram ab etcetera unde renunciando et cetera et facio vobis apocham de soluto et cetera faciendo, ponendo et cetera. Actum est hoc v kalendas marcii.

Testes huius rei sunt Bartolomeu Barules et Guillelmus Roca.

2

Blancafort, 12 de maig de 1329

Compromís establert entre Guillem Vidal i membres de la família Fonoll per construir una capella a l'església que ara dirigeix dit mestre.

AHAT. MNB, núm. 26g (1328-1329), f. 19v.

Quod ego magister Guillelmus Vidal promito vobis Johanni Fonoyl et Antonio Fonoyl et Johanni Fonoyl et Johanni Rocha, Albefortis, et Arnaldo Fonoyl, Montisalbi, facere quandam capellam in ecclesia Albefortis in illo loco in quo rector dicte ecclesie et probi homines dicti loci et jurati assignaverint a la part apud Petri Albert, quam capellam promito vobis facere viginti octo palmis d'alt et vingingti unum palmis d'ample secundum viginti unum palmis qui sunt de mur jusa ad aliam, quam promito reddere perfectam tectam de losas et de tabulis. Item promito facere viam aque per la jussana sine dampno Petri Albert et sine dampno et periculo operis ecclesie cum cum (*sic*) firmite et comodo dicte capelle operis et ecclesie pro precio centum octuaginta solidorum barchinonensium et cetera; de quibus et cetera unde renunciantes et cetera pro predictis attendendis et cetera. Actum est hoc iiiiiº idus madii.

Testes huius rey sunt Johannes Malet et Petrus Malet.

Quod nos Johannes Fonoyl et Antonius Fonoyl et Johannes Fonoyl et Johannes Rocha, Albefortis, et Arnaldus Fonoyl, Montisalbi, confitemur et cetera debere vobis

magistro Guillelmo Vidal, habitatori Albefortis, centum octuaginta solidos barchinonenses et cetera racione capelle quem nos promisistis nobis facere in ecclesia Albefortis, secundum quod in instrumentum dicte capelle continetur, unde renunciantes et cetera quos promittimus vobis solvere modo: quinquaginta solidos et alios quinquaginta solidos quando operabimini voltam capelle et alios quinquaginta solidos quando voltam sit clausa et triginta solidos quando capella sit perfecta sine omni dilacione et cetera sub obligacione omnium bonorum nostrorum et cetera, renunciantes et cetera. Item promittimus vobis deferre ducentes volses de la pedrera et duodecim sarcinas calci e les loses e les taules que aniran a la cuberta e les de la capela. Item acomodabimus vobis fustea a obs de la bastida dicte capelle la qual fusta teneamini relicta nobis quan vos aura servit. Item promittimus vobis esse quirentes et cetera de omni questione quam faceret Petrus Albert concausa capellam. Actum est hoc die quo supra.

Testes supradicti

3

Blancafort, 20 d'abril de 1330

Els obrers de l'església de Blancafort prometen esmenar els danys que l'obra pugui ocasionar a la casa de Pere Albert.

AHAT. MNB, núm. 26h (1329-1330), f. 8r.

Quod nos Johannes Fonol et Petrus Calaff, habitatori Albefortis operari operis ecclesie dicti loci Albefortis, per grata et ex certa sciencia et cetera promittimus vobis Petro Albert dicti loci quod satisficiemus, emendabimus omne dampnum, gravamen et missionem que et quam habueritis, sustinueritis in hospicio vestro racione operis dicti ecclesie ad cognicionem vestram et etiam ad cognicionem proborum hominum unde renunciantes et cetera et asecuramus hoc totum attendere et implere vobis sub obligacione omnium bonorum nostrorum. Renunciantes et cetera. Actum est hoc xiiº kalendas madii.

Testes Guillelmus Rocha et Bernardus Malet.

4

Blancafort, 3 de gener de 1332

Codicil de Joan Fonoll, on mana canviar els llegats destinats en principi a un benefici eclesiàstic a causes pies, perquè la capella on s'havia de fundar dit benefici no ha estat feta.

AHAT. MNB, núm. 26 (1331-1334), f. 12v.

Quod ego Jhoannes Fonoil iam fecisem meum testamentum facio codicillum et concedo et aprobo et laudo omnia contenta in meo ultimo testamento salvo tamen quod quamvis in meo ultimo testamento ego dimiseram aliqua ad opus unius capellanie in ecclesia beate Marie Magdalene de Blanchafort cum ipse capella non veniat ad perfeccionem

volo et mando quod ea que dimisi dicte capelanie quod dividantur in piis causis ad cognicione meorum manumisorum quos elegi in meo ultimo testamento.

Iii° nonas ianuarii

Testes Petrus Bertran et Arnaldus de Bonniu et Guillelmus Vaquer.

5

Blancafort, 14 d'agost de 1334

L'assemblea de tots els veïns de Blancafort nomena procuradors per buscar diner a préstec per seguir l'obra de l'església.

AHAT. MNB, núm. 26 (1331-1334), f. 95r.

Noverint universi quod in presencia mei Raimundi de Sanctafide, notarii publici Albefortis pro venerabile domino Bernardo Ferrer, rectore ecclesie dicti loci, et testium infrascriptorum ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum, die dominica que erat xix kalendas septembris anno Domini M^o.CCC^o.XXX°.quarto, interviniente tota universitate proborum hominum Albefortis una cum Galcerando Mox, baiulo domine regine in dicto loco et Guillelmo Rocha, baiulo venerabilis Raimundi Berengarii de Villafrancha, carsallani Montisalbi et Albefortis, in platea dicti loci cum consilio preconizate per villam per Raimundum Amenos, publicum preconem dicti loci. Dicta Universitas predictorum proborum hominum et predicti baiuli dederunt omnem locum et cessionem seu potestatem et omnes vices reales et personales Petro de Sanctafide et Arnaldo Fonol et Petro Prats et Jacobo Albert et Berengario Fonol et Jacobo Amoros et Arnaldo Poch, habitatoribus dicti loci Albefortis, manulevandi seu mutuandi mille et ducentos solidos barchinonenses et cetera ad construendum et faciendum opus ecclesie Albefortis super solucionem denariorum quam dicta universitas tenetur solvere in primo venturo festo Omnium Sanctorum et etiam in proximo alio festo venturo. Dando et concedendo vobis super premissis et cetera. Ratum habituri et firmum quidquid super predictis quelibet ipsorum per eos actum, gestum fuerit seu procuratum ach si abetis personaliter esset actum et iudicatum solvi cum suis clausulis si casus atendant sub bonorum omnia ypotecha. Actum est hoc die ut supra.

Testes Raimundus Malet et Petrus Roseylo et Petrus Albert.

6

Blancafort, 21 de novembre de 1456

Capitulació entre mestre Joan Pascual, de Santa Coloma, i els jurats de Blancafort per construir la porta principal de l'església.

AHAT. MNB, núm. 28, plec final, s. f.

En nom de Jhesús ha xxi del mes noembre any M^o.CCCC^o.xlvj

Capítols fets e fermats entre la Universitat de Blanchafort e lo senyer en Johan Pasqual, habitant de la vila de Santa Coloma, mestre de fer sglésies, sobre l'obra de la sglésia del dit loch de Blanchafort.

Primerament, lo dit Johan Pasquall, mestre damunt nomenat, pren afer e ha hobar e paredar lo portall de la sglésia de Blanchafort, segons lo portall de la sglésia major de Muntblanch, ab totes aquelles mides e obraries segons aquel és fet, emperò qui lo dit portall de Muntblanch és fet per terç e aquest sie de punt redó e axí són acorts les dites parts, emperò qui lo dit portal lo qual afer lo dit mestre sie un palm pus stret de tou.

Item qui lo dit mestre aje a taylor de pedrera e aportar totes les pedres qui obs auran en lo dit portall e que les pedres aien tant de lonch com hi cabran entre jusa e jusa.

Item qui les volsures sien ab dues de una gruxa.

Item qui lo dit mestre aie a fer una jusa en mig del peu qui és del cloquer fins a la obra nova la qual jusa lo dit mestre aje a talar tota la pedra qui aurà obs de pedrera e pujar per la dita jusa un peu d'arch segons puge per les altres juses de la altra obra e axí obrat e pichat e més avant aie a fer altre peu d'arch en lo cantó après del cloquer segons se merex e tal com és en altra obra e los dits peus d'archs sien fets e obrats segons los altres de la altra obra qui ja és feta en guisa e en manera que si la vila volia proseguir l'obra segons l'altra que los dits peus d'archs responen e servesquen segons l'altra obra.

Item qui lo dit mestre aie aparadar l'obra segons l'altra obra és feta e aje a pujar una filada damunt totes les pedres del portall emperò qui tantes pedres com auran obs als dits peus d'archs que lo dit mestre les aje a talar de pedrera e obrar.

Item qui tantes pedres altres com obs hi auran en la dita obra axí com en lo cos de la paret o menobra o reble qui la vila les aje aver e lo mestre a piquar aqueles qui obs o auran.

Item qui lo dit mestre promet de fer e acabar la obra de la primera sdevenidora festa de Pasqua primera vinent ha un any continuament.

Item seguent bona e ferma a conexença de mestres.

Item qui la vila promet de donar al dit mestre per fer la dita obra sexanta florins d'or d'Aragó e de bon pes en la manera següent.

Primo, x florins en la primera esdevenidora festa de Nadal.

Item, x florins en la festa de Pasqua primer vinent.

Item altres x florins en la festa de Omnium Sanctorum.

Item, altres x florins en la festa de Nadal subsegüent.

Item tot lo restant com l'obra serà acabada.

Item qui totes les coses necessàries a la dita obra qui la vila les aien aver axí com és menobres, calç e obres per servir lo mestre tantes com menester n'aurà axí en la pedrera com en peredar la dita obra, emperò que lo dit mestre no pugue forçar la via de dar-li més de dos homens en la pedrera.

Item és convengut entre les dites parts que si lo dit Johan Pasqual per via de malaltia o que morie o per qual se vul rahó defalie que no puge acabar la dita obra segons damunt és que el o sos hereus fos o fossen pagats segons aurién feta obra o per ventura si avien feta més obra que fossen pagats e tot açò a conexença de bons mestres.

Fiat large firmarunt, renunciarunt, jurarunt omnes.

Testes Petrus Jener, loci del Aubi et Petrus de Sanctafide, Albefortis.

Fuerunt cancellata et annullata dicta capitula quia qualibet pars tam jurati qui de dicta opera fuerunt contenti facta per dictum Johanem Pasquasi et dictus Johannes firmavit apocham de recepto sexaginta florenis ut patet per publicum instrumentum actum in loco Albefortis x decembris anno M^o · CCCCL secundo, presentibus pro testibus Johannes Fonoll filius Guillelmi et Johannes Barrufet, omnes Albefortis.

7

Blancafort, 10 de desembre de 1452

Cancel·lació dels capítols anteriors amb conformitat dels jurats i rebut del mestre per la quantitat cobrada pel treball estipulat.

AHAT. MNB, núm. 29 (1449-1452), s. f.

Die sabati intitulata x decembris. Petrus Morato, Johannes Prats, Gabriell Avela jurati loci Albefortis anni presentis nomine totius universitatis, constituti personaliter coram me notario infrascripto ac etiam coram Francisco Barrufet, minoris dierum et Johanne Fonoll, filio Guillelmi, testium ad hoc specialiter vocatorum dixerunt hec verba: mossèn notari, ja sabets com lo senyer en Johan Pasquall, mestre de la obra de la sglésia, lo qual ací vehests present avie presa certa obra, çò és assaber lo portal de la dita sglésia e una filada sobre tot lo portal la qual filada e obra avie ésser feta del cloquer fins a la altra obra de la sglésia nova, tot ensems segons tenor de ·i· carta de capítolls fets en lo loch de Blancafort a xxi del mes de noembre any ·M·CCCCXXXVI e com lo dit Johan aie feta la dita obra e nosaltres e nostres predecessós lo ajam contentat e pagat de tota aquela cantitat que per rahó de la dita obra havíem a dar perquè enterrogat lo dit Johan Pasqual si és axí et dictus Johannes dixit: mossèn lo notari, yo so cotent axí de la cantitat per rahó de la dita obra e so prest de fermar-los apocha ab que els me accepten l'obra la qual yo he feta et dicti jurati dixerunt hec verba: mossèn, nosaltres som contents de la dita obra. Et dictus Johannes dixit quod erat contentus firmare apocham et cancellare capitula supradicta excepto tamen quod vos dicti jurati solvatis michi illos decem florenos quos michi promisistis dare de gracia ultra precium in dicto contracto contento. Ideo gratis et ex certa sciencia, ego dictus Johannes Pasquasius, lapicida habitator ville Sancte Columbe, gratis ex certa sciencia confiteor vobis Petro Morato, Johanni Prats, Gabriele Avela, juratis anni presentis loci Albefortis habuisse et in diversis solutionibus recepisse a vobis et a predecessoribus vestris in dicto officio jurederie omnes illos sexaginta florenos quos michi debebatis racione operi ecclesie vestre generaliter de omnibus aliis causis et racionibus quovis modo et ut latius continetur in capitulis superius expresatis etcetera et quia de predictis sexaginta florenis sumus contentus ut dictus est facio vobis dictis juratis presens instrumentum apochae etcetera tamen teneor perficere quandam filatam dicte opere quia non est perfecta ut sint due super portale.

Testes Gabriell Barrufet et Johannes Fonoll.

8

Blancafort, 29 d'abril de 1453

Rebut de la quantitat accessòria de sis florins pel treball fet per mestre Joan Pascual al cloquer de l'església. Els jurats accepten l'obra feta.

AHAT. MNB, núm. 30 (1453-1458), s. f.

xxviii aprilis

Quod ego Johannes Pasquasi, lapicida habitator ville de Sancta Columba, gratis et ex certa sciencia confiteor vobis Bartholomeo Barules, Bernardo Prats, Petro Avela juratis anni presentis loci Albefortis quod numerando michi solvistis omnes illos sex

florenos quos michi debebatis racione operis ecclesie videlicet dels cloqués, ideo renuncio omni accioni dictorum sex florenorum etcetera, nichilominus atento fecisse dictam operam et diversis modis contribui vobiscum dictis juratis et cum predecessoribus vestris et quid quid sit. Renuncio omni accioni que possem habere contra seu adversum universitatem dicti loci racione dicte operis tam januali ecclesie quam alias quovis modo etcetera. Et nos dicti jurati acceptamus dictam operam tamquam bene factam et simili modo renunciamus omni accioni sive jure que contra vos ac vestros posemus agere etcetera. Ego dictus Johannes facio vobis et vestris presens instrumentum apoche etcetera fiat largo modo ad noticiam notarii.

Testes Gabriell Barrufet et Gabriel Avela, omnes Albeforti.
(extra in notulis ordinariis)

9

Blancafort, 4 de gener de 1455

Capítols entre mestre Pere de Vall-llebrera i els jurats de Blancafort per a la construcció del tram de volta de la nau de l'església.

AHAT. MNB, núm. 30 (1453-1458), s. f.

Die sabati iiii mensis januarii anno a Nativitate Domini M^o.CCCC.L quinto

Capítols fets e fermats entre la Universitat de Blanchafot e lo senyer en Pere Vallebrera, mestre de fer obres e sglésias de la vila de Cervera, en e sobre l'obra de la sglésia dell dit loch de Blancafort.

Primerament lo dit Pere de Vallebrera, mestre damunt dit, promet fer la dita obra, çò és asaber dels cloqués fins a la obra major, los costats compresa l'obra qui ja és feta hi lo portal muntar fins a capitells rasos e posats.

Item més lo dit mestre ha afer un arch principal ab ses juses hy una croerada après l'obra vela ab tot acabament hii perfecció segons l'obra feta antigament.

Item lo dit mestre se ha afer la mesió hii despesa ha ell hi a sos dexebles los quals entrevindran en la dita obra exceptat aquells menobres los quals la vila li a donar.

Item més lo dit mestre se ha aver tots aquels ferements e pagar los loçols qui obs auran en trenchar hi piuar totes aqueles pedres qui menester seran en la dita obra e traure-les de pedrera exceptat qui no les ha a dur ans la vila les aje a portar a tot son càrech.

Item lo dit mestre ha afer un caragol dins la dita obra per muntar en los cloqués, lo qual caragol muntant com l'obra qui lo dit mestre ha a fer hi sie fet après dels cloqués ja fets en la part ves l'ort de la abadia.

Item lo dit mestre aje a fer e acabar la dita en spay de dos anys continuament contadós e sigues a conexença de mestres, çò és un de cada part elegidós hi en cas de discordia se puguen pendre un terçer.

Item en Pere Fonoll, fill d'en Miquel, Johan Gerona, Bertomeu Avela, jurats del dit loch de Blancafort en nom de tota la universitat prometen donar e pagar al damunt dit Pere de Vallebrera per rahó de la dita obra quatrecent cinquanta florins valent lo florí xi sous qui prenen suma de docentes quaranta set lliures e miga.

Item los dits jurats e mestre damunt dit són acorts qui los dits jurats ajen a pagar al dit mestre en lo principi de la dita obra ·x· florins e a Carnestoltes primés vinentes altres x florins.

Item lo restant ajen a pagar en les pagues sigüens: primerament com contarà a paredar los dits jurats li ajen a fer compliment ha ·L· florins, Item com aje feta la meytat del peu dret altres ·L· florins. Item com aje feta l'obra del dit peu dret fins a capitells rasos e posats altres ·L· florins. Item com aje acabats tots los seus drets fins a la fi qui deuen muntar ·L· florins e com aje acabats e paredats tots los archs, altres ·L· florins e com la volta hi tota l'obra segons la vela serà acabada, altres ·L· florins. Item lo restant qui serien çent cinquanta florins ajen a donar e pagar los dits jurats en spay de dos anys al damunt dit mestre après l'obra eser perfeta e acabada segons l'altra obra vela. Emperò, dintre los dits dos anys li ajen a donar los dits jurats de la dita resta ·L· florins, çò és a cao de l'any.

Item, los dits promens hi jurats prometen donar al damunt dit mestre tans menobres com menester aurà en la dita obra e altres coses necessàries exceptat qui lo dit mestre no pugue aver per trebals ni per setesfeciò de fer la dita obra sinó la quantitat damunt dita e pagues continuades.

Item qui los dits menobres ajen ha esser en la dita obra ha la ora qui lo seny sonarà dintri spany de donar iiii batalades hi si no i són qui nols vaje per jornal.

Fuerunt firmata dicta capitula per dictas partes v mensis januari anno a Nativitate Domini M^o.CCCCL.V sub pena L^o librarum et obligarunt dicti jurati omnia bona dicte universitatis et dictus Petrus omnia bona sua. Jurarunt omnes et qui fiat largo modo ad noticiam notarii.

Testes Bernardus Bardia, sartor loci de Çolivela, Franciscus Lobera, dicti loci, Gabriell Barrufet, Albefortis, Johannes Amoros loci de Maldano.

10

Blancafert, 18 de setembre de 1455

Mestre Pere de Vall-llebrera cedeix a Martí d'Astigarraga els drets sobre vint-i-vuit florins dels cinquanta florins que properament ha de rebre sobre el municipi de Blancafert en virtut dels capítols signats.

AHAT. MNB, núm. 30 (1453-1458), s. f.

Quod ego Petrus Vallebrera, magister et lapicida habitator ville Cervarie, gratis etcetera do, cedo, transfero locum et cessionem vobis Martino de Stiga raga in viginti octo florenis quos michi debebuntur per juratos Albefortis racione operis ecclesie, videlicet, in prima solutione ventura que solucio capit sumam quinquaginta florenorum et volens et concedens quod nullus loco mei possit petere nec recipere dictos XX octo florenos ab universitate Albefortis nisi dictus Martinus aut aliqui loco sui qui ego confiteor sibi debere dictam quantitatem racione servicii per ipsum michi facti. Nichilominus, volo et concedo quod si aliquis loco mei faciebat dictum operum ecclesie Albefortis per quos nunch debebuntur certas soluciones secundum capitulum inter me et dictam universitatem Albefortis esse facta quod vos dictus Martinus ante omnia sitis solutus de dicta quantitate, et etiam promito et juro in pose notarii infrascripti fecisse et complere certum opus in dicta ecclesia per quod michi debebuntur L florenos a die presenti usque in primo venturo festo Nativitatis Domini, secundum capitula inter me et juratos facta.

Testes Petrus Avela, filius Raimundi et Bernardus Fitor, omnes Albefortis.

11

Blancafort, 18 de setembre de 1455

Els jurats, davant el batlle del castlà a Blancafort, prometen pagar els vint-i-vuit florins referits a l'anterior document a Martí d'Astigarraga.

AHAT. MNB, núm. 30 (1453-1458), s. f.

Fuit intimatum per Petrum Morato bajulum caslani, Johanni Prats maior dierum et Johanni Prats minoris dierum et Anthonio Barules, juratis anni presentis quatinus de dictis viginti octo florenis responderent dicto Martino de Stigua raga, tanquam habentem locum et cessionem a dicto Petro de Vallebrera per fiat largo modo etcetera. Et dicti jurati dixerunt esse contenti parati dare dicto Martino prefatam quantitatem tamen quod dictus Petrus de Vallebrera faceret et completeret opus ecclesie Albefortis secundum capitula inter juratos Albefortis et ipsum Petrum facta.

Testes Johannes Avia et Nicholaus Avela, minoris dierum omnes Albefortis.

12

Blancafort, 23 de febrer de 1456

Compromís de pagament, fet pel mestre Pere de Vall-llebrera, de quaranta-cinc florins pendents de pagar a Alfons (Civit) de Casserres.

AHAT. MNB, núm. 30 (1453-1458), s. f.

Andreas Soler, magister lapicida, et Alfonsus de Caseres, constitutus personaliter in loco Albefortis coram michi notario infrascripto et coram Bartholomeo Barulles et Galcerando Mox et Johanne Gerona, testium ad hoc specialiter vocatorum et assumptorum, dictus Andreas et dictus Alfonsus de Caçeres dixerunt hec verba vel similia in effectu: 'Mossèn, continuats nos e fets nos carta pública com lo senyer en Pere Vallebrera, mestre de la obra de la sglésia del dit loch, lo qual vehets ací present com ell e nosaltres som acorts que prestament qui nosaltres continuats que lo dit Pere promet de donar nos XXXXV restants dels dits LV florins e de açò se obligue tots sos béns aguts e avedós, renunciant a tots e quals se vulle drets qui ajudar li pugue. Item, que si per ventura aprés nosaltres Andreu e Alfonso aver acabada la dita obra, lo dit Pere no complie de pagar que aytants dies com aturarem més açí avant que lo dit Pere promet de pagar cascun jornall e aquels puxen aver sobre sos béns e specials sobre l'obra.'

Et dictus Petrus firmavit omnia supradicta. Jurarunt et obligarunt etcetera firmarunt. Testes ut supra.

Citamus utramque pars protestavit quod presenti instrumentum primitiam capitulum teneant suo robore et firmitate et nullatenus anullantur ymo volunt illa habere rata et firma.

Testes ut supra, fiat largo modo ad noticiam notarii.

13

Blancafort, 2 de juny de 1456

Capítols signats entre Montserrat de Vall-llebrera, fill de mestre Pere, i els picapedrers Andreu Soler, de la Cruïllada, i Alfons Civit, de Casseres, per a la construcció dels elements principals de la volta. Es reitera el compromís de pagar els quaranta-cinc florins restants a la conclusió del treball.

AHAT. MNB, núm. 30 (1453-1458), s. f.

ii die iunii anno a Nativitate Domini ·M^o·CCCC·L·VI°

Capítols fets e fermats entre en Monsarrat, fill de Pere Vallebrera, piquapedrer de la vila de Cervera, de una part e Andreu Soler, del loch de la Cruïllada et Alfonsus Sevit, de la vila de Casseres de la part altra.

Primerament lo dit Monsarrat per potestat ha ell donada per lo dit Pere de Vallebrera, pare seu, segons se mostra per carta publica de procuració feta en la vila de Cervera a xi del mes de febrer any MCCCCLVI en poder del senyer en Simeon Porta, asigne als damunt dits aquells quaranta e cinch florins los quals los són deguts per rahó de piquar l'arch principal e los croés, formerets e entaulant ab les sarges de la sglésia de Blancafort sobre la dita vila e obra segons los capítols fets entre la dita vila e lo dit Pere de Vallebrera pare seu e segons les pagues en aquels contengudes no contrastant altres capítols fets entre los damunt dits Andreu Soler e lo dit Alfonso ab lo dit Pere de Vallebrera los done de la dita obra LV florins enperò dona'ls de primer X florins per que als damunt dits no són deguts sinó los dits XXXXV florins.

Item més avant són acorts los damunt dits qui los dits Andreu Soler e Alfonso de Casseres sien tenguts continuament star e obrar en l'obra de la dita sglésia fins sie acabada segons los capítols fets entre los jurats de Blancafort e lo dit Pere de Vallebrera e que lo dit Pere ni lo dit Monsarrat ni altri per els no'ls ne pugue gitar ni spellir per qual se vulla rahó.

Item qui lo dit Monsarrat en lo dit nom dar e pagar als damunt dits per cascun jorn qui obraran tres sous vi diners a cascu les quals quantitats per ells guanyades los assine sobre los jurats del dit loch de Blancafort e vol lo dit Monsarrat preceesquen esser pagades davant totes altres exceptat aquells xxviii florins deguts per lo dit Pere Vallebrera a Martí Stigaraga, segons se mostra per carta pública feta en lo loch de Blancafort.

Item més avant són acorts los demunt dits que ésser acabada la dita obra e als damunt dits Andreu e Alfonso restava alguna quantitat e les pagues precedens no bastaven a pagar als damunt dits que aquells CL florins dels quals an spera los jurats de Blancafort l'obra esser feta sien venuts per lo dit Monsarrat e si no'ls volie vendre qui los damunt dits Andreu e Alfonso los pugen vendre als publicant al més donant e se pague de la quantitat a els deguda per rahó de la dita obra.

Dictus Monsarrat obligavit omnia bona sua propria et dicti sui principalis ad tenendum, observandum omnia supradicta. Nichilominus, dictus Andreas et dictus Alfonsus obligarunt omnia bona sua renunciarunt quilibet ipsorum omnibus iuribus in hiis ob viam venientibus et contradicentibus. Et ut predicta majore robore fulciantur jurarunt omnes etcetera.

Item per atende e acompli totes les coses damunt dites tots los damunt dits se posaren pena de xv lliures graciosament e si lo contrari ere fet la terça part sie d'aquela cort qui fara la execució e les dues parts sien de la part obedient axí eclesiàstiques com seglàs. Fiat largo modo ad noticiam notarii cum omnibus clausis suis non mutata sustanciam.

xx die mensis dicti

Dicta capitula fuerunt intimata dicto Andrea Soler coram testibus prenomatis et inferius expresatis et memorato infrascripto qua capitula firmavit, amologavit, laudavit,

juravit et in posse mei Petri de Sanctafide, rectoris et notarii publici Albefortis, cum omnibus illis obligationibus, renuntiationibus, penis, juramentis et aliis supra expresatis in dictis capitulis et cetera.

Foren fermats los demunt dits capítols e jurats per lo dit Monsarrat e per lo dit Alfonso enperò lo dit Alfonso proteste que si lo dit Andreu és absent no volia fermar los demunt dits capítols que la sua ferma sie nulla e cassa.

Testes Johannes Fonoll, filius Guillelmi, et Johannes Prats, filius Johannis, minoris dierum, et Bernardus Fitor, omnes Albefortis.

14

Blancafert, 20 de juliol de 1455

Martí d'Astigarraga constitueix en procurador el seu nebot Miquel d'Hernani.

AHAT. MNB, núm. 30 (1453-1458), s. f.

Quod ego Martinus de Stigua Raga, gratis et cetera constituo procuratorem vos Miquaelem de Arnanii consobrinum meum presentem videlicet ad petendum, habendum, recuperandum, recipiendum omnes singulas pecunie cantitates etcetera. [Resta inacabada.]

15

Blancafert, 25 de setembre de 1456

Capítols signats entre els jurats de Blancafert i mestre Duran Pasquet per a la construcció d'una escala de caragol.

AHAT. MNB, núm. 30 (1453-1458), s. f.

Die sabati xxv septembris anno Domini M^oCCCCCLVI^o

Sequentur capitula operis ecclesie Albefortis firmata ut inferius continetur.

Primo, Berthomeu Barulles, Pere Avela, Bernat Malet, fill de Berthomeu, jurats del loch de Blanchafort lo present any, en nom de tota la universitat donen a fer lo caragoll de la obra de la sglésia e la paret del cloquer fins a la jusa hon és lo dit caragoll fins a la jusa la qual a fer en Pere de Vallebrera, segons largament se conté en los dits capitolls e muntar la dita paret ab lo dit caragoll enseps fins a la obertura del cloquer de la squela la quall obra los damunt dits jurats donen a fer al senyer en Duran Pasquet del bisbat dels Monges, en lo regne de França domiciliat, per rahó de la qual obra li prometen donar e pagar dotze florins correns en continent qui la dita obra sie acabada e no abans.

Item los dits jurats prometen donar al damunt dit mestre tan de menobres com avia obs lo dit mestre en la pedrera en talar los grahons del dit caragoll, qui són VIII° e en paredar la dita obra.

Item los dits jurats presten aldit mestre maça, martells, parpals, tascons, donan totes coses necessàries en la dita obra, emperò lo dit mestre se afer la mesió e pagar son ostal.

Item lo dit mestre promet e jure de fer la dita obra bona, rahonable segons l'altra obra ja feta e aver-la acabada del present dia fins per tot lo mes de jener.

Utraque pars juravit, laudavit, predicta capitula sub obligacione bonorum omnium. Renunciarunt et cetera.

Testes Raymundus Salzes et Petrus Amoros, omnes Albefortis.

16

Blancafort, 6 de gener de 1457

Cancel·lació dels capítols anteriors i reconeixement de satisfacció de pagament per part de mestre Duran Pasquet.

AHAT. MNB, núm. 30 (1453-1458), s. f.

vi januarii

Quod ego Duran Pasquet, magister lapicida, gratis et ex certa sciencia confiteor vobis Johanni Jerona, Bernardo Prats et Bartholomeo Avela, juratis anno presente loci Albefortis quod tradidistis michi et ego a vobis abui omnes illos duodecim floreneos curientes quos michi debebantur per predecesores vestros in dicto officio juradorie, racione operi ecclesie videlicet del caragoll dicte ecclesie, ut latius constat per publicum instrumentum ante istud factum in posse mei notarii infrascripti xxv septembris anni presentis, volens et mandantes cancellari dictum instrumentum et annullari tanquam michi interest. Et quia etiam confiteor habuisse unum floreneum quod michi de gracia ultra dictos xii m foreneos dedistis. Et quia ficerem veritas facio vobis et vestris presentem instrumentum apoche de ulterius non petendo et de non agendo et cetera.

Testes huius rey sunt Bernardus Malet, filius Bartholomei et Bernardus Castelo, omnes Albefortis.

17

21 de febrer de 1457

Protesta feta davant notari per mestre Pere de Vall-llebrera, per l'incompliment tècnic incorregut per Andreu Soler, picapedrer, que féu malament les peces encomanades per construir els elements de suport de la volta.

AHAT. MNB, núm. 30 (1453-1458), s. f.

xxi febroari i

Die lune mensis dicti coram me notario infrascripto et etiam coram Bartholomeo Barules et Johanni Prats, omnes loci Albefortis, testium ad hoc specialiter vocatorum et assumptorum, Petrus de Vallebrera, magister lapicida habitator ville Cervarie, constitutus personaliter in platea Albefortis dixit hec verba que secuntur: 'Mossèn rector, fets me

carta pública e continuats me aquestes paraules: com n'Andreu Soler, habitador de la ciutat de Barcelona al qual yo avia donat afer certa part de la obra de la sglésia de Blanchafort e aquell avia donades traces e mesures e segons aqueles ell agués ha obrar e lo dit Andreu aie mudades les dites traçes e mesures les quals yo aja agudes a tornar e fer de nou, perquè protest a tots dans e dampnages messions fetes fahents e faedores, tant com per dret ni per justícia se pugue fer e perquè sien memòria en esdevenidor vos requir ésser feta carta pública una e moltes, tantes com menester seran' que fuerunt acta die et anno ut supra.

18

4 de juliol de 1457

Roland de Rohan, Joan Guixart i Erne Sinobles, col·laboradors de mestre Pere de Valllebrera, reconeixen haver rebut vuitanta florins pel treball fet a l'església de Blanchafort.

AHAT. MNB, núm. 30 (1453-1458), s. f.

Quod nos Rollandus de Ruhan et Johannes Quixart et Erne Sinobles, habitatores regni Francie, magistri lapicide et operis ecclesie Albefortis pro honorabile Petro de Vallebrera, eiusdem offiçii magister, in dicto opere ecclesie predictæ, gratis et ex çerta sciencia confitemur nos habuisse in diversis solucionibus et recepisse a vobis honorabilibus Bernardo Prats, Johanne Gerona, Bartholomeo Avela, juratis Albefortis anni presentis, videlicet, octuaginta florenos, valentes undecim solidos, racione operis ecclesie iamdictæ et cetera, quos dictos LXXX florenos partim in peccunia numerata et partim cum frumento et partim cum vino et partim pro nobis solvistis diversis hominibus per nos eis debitis, diversis racionibus et expensis per nos factis durante dicto opere ecclesie predictæ. Et quia sit et rey veritas facimus vobis dictis juratis presens instrumentum apoche de ulterius non petendo et de non agendo et cetera.

Testes Berengarius Andreu, loci de Capra et Bernardus Castelo, habitator Albefortis.

19

6 d'agost de 1457

El picapedrer Martí d'Astigarraga reconeix haver rebut vint-i-vuit florins de mans dels jurats de Blanchafort.

AHAT. MNB, núm. 30 (1453-1458), s. f.

Quod ego Martinus de Stiga raga, lapicida, gratis etcetera confiteor et in veritate recognoscho vobis honorabilibus Bernardo Prats, Johanni Gerona, Benardo Prats, juratis loci predicti Albefortis anni presentis, quod michi solvistis omnes illos viginti et octo floreneos et ego a vobis abui quos michi debebatis racione. [Incompleta.]

Testes Rotlandus de Rojan, regni Francie et magister lapicida, et Honrat Mila, civitatis Testamere.

20

20 d'agost de 1457

Testament de Martí d'Astigarraga, picapedrer.

AHAT. MNB, núm. 30 (1453-1458), s. f.

Cum nullus in carne positus mortis periculus evadere potest, id circo, in Dei nomine, ego Martinus de Stigua raga, lapiçida, gravi infirmitate detentus de qua mori timeo, tamen in meo pleno sensu et memoria mea integra, meum facio testamentum in quo primo eligo manumissores meos videlicet Miquaelem Ernani, consebrinum meum, et Johanem Linya, Albefortis...

Item dimito magistro Rotlando lapiçida quandam ensementum et unum capmartell et unum birret et una carabaça.

Item vull qui un scayre e un talant e un scarpa qui és a casa d'en Mox, que sie tornat an Pere de Vallebrera, mestre de la obra de la sglésia de Blanchafort ab los altres ferramens los quals són stats prestats a mestre Rotlan per los jurats del dit loch e eren emparats a requesta mia per rahó de XXXIII solidos qui deu lo dit Pere Vallebrera part los XXVIII florins qui-m són assignats sobre la vila, emperò lo dit Pere Vallebrera donant e pagant los dits XXXIII sous dels quals jaquesch un florí a la obra de la sglésia...

Omnia alia bona mea mobilia et immobilia dimitto Miqueli Ernani, consebrino meo...

Testes... Rollandus de Rohan, lapiçida.

21

Blancafort, 2 d'octubre de 1457

Compromís entre Pere de Vall-llebrera i Galceran Moix per un deute del primer a favor del segon a causa de la transacció d'una quantitat de safrà.

AHAT. MNB, núm. 30 (1453-1458), s. f.

Cum contraversia seu questio verteretur seu verti speraretur inter honorabilem Petrum de Vallebrera, magistrum lapiçide habitatore (*sic*) ville de Cervaria ex una parte et Galcerandum Mox, filium Berengarii, minorem dierum, habitatorem loci Albefortis, parte ex altera super quandam mulam per dictum Petrum de Vallebrera missam dicto Galcerando in sorte solucionis ex illa maiori cantitatem debitam dicto Galcerando racione crocei sive bri de safra de qua questione intervenientibus aliquibus bonis personis compromisserunt in posse...

Testes magister Rollandus, lapiçida ville de Roan, et Gabriell Barrufet, Albefortis.

22

Blancafórt, 28 de novembre de 1457

Designació dels mestres visuradors de l'obra feta per mestre Pere de Vall-llebrera a l'església de Blancafórt. Mestre Esteve Riera, per part dels jurats de Blancafórt, i mestre Bertran de la Borda, per part de Pere de Vall-llebrera.

AHAT. MNB, núm. 30 (1453-1458), s. f.

xxviii novembris

In presencia mei Petri de Sanctafide, rectoris et notarii publici Albefortis, et etiam coram Guillermo Cesplugues habitator loci de la Spluga Calva et Petrus Riera, lapicida habitator monesterii Populeti, testium ad hoc specialiter vocatorum et assumptorum Johannes Gerona et Bartholomeus Avela, jurati loci Albefortis, parte ex una et Petrus de Vallebrera, lapicida et magister operis ecclesie Albefortis parte ex altera, dixerunt dicti jurati: 'Mossèn, continuats nos com atenen que entre lo senyer en Vallebrera, mestre de la obra de la nostra església ha certs capítols entre los quals ni ha hù que lo continent en efectu que lo dit mestre ha afer la dita obra a conexença de dos mestres, çò és elegir ·i· per cada part e com l'obra sie en acabament e volent servir lo dit capitoll perquè nosaltres dits jurats elegim de nostra part lo senyer n'Esteve Riera, del lloch de Curnudela, picapedrer'. Et dictus Petrus de Vallebrera dixit: 'Mossèn, ver és lo qui han dit los senyors de jurats perquè yo de una part elegesch mestre Bertran de la Vorda, habitant en la çitutat de Leyda, lo qual és de nostre ofiçi. Quia ambas partes promiserunt stare dicto et pronunciacioni dictorum Stefani Riera et Bertrandi obligarunt dicti jurati omnia bona Universitatis. Renunciarunt et cetera omni jure et cetera. Similiter ditus Petrus obligavit omnia bona sua et cetera. Renunciavit, fiat largo modo ad notitiam notarii.

Testes Petrus Torres, loci del Valosell et Bernardus Castelo, scholaris Albefortis.

23

Blancafórt, 20 de desembre de 1457

Roland de Rohan confessa haver rebut els trenta-sis florins per la confecció de les peces marrades pel picapedrer Andreu Soler, de la Cruïllada.

AHAT. MNB, núm. 30 (1453-1458), s. f.

xx decembris

Quod ego Rollandus de Rohan, lapicida, gratis et cetera confiteor vobis Petro de Vallebrera, lapicida et magister operi ecclesie Albefortis, habuisse et recepissee omnes illos triginta florenos et sex solidos quos michi debebatis racione de aqueles pedres les quals he picades en l'església de Blanchafórt, çò és a saber, en los archs formerets, croés e en sargemens en les quals he mesos noranta e sis jornals a rahó de tres sous vi diners los quals avie a picar e obrar lo senyer n'Andreu Soler, del loch de la Cruylada, segons se mostra per capítols fets entre vos dit Pere e lo dit Andreu Soler e per çò com vos dit Pere no podrets acabar ni complir la obra de la dita església ni lo dit Soler. Et quia sit et rey veritas facio vobis et vestris presentem apocham de recepto, dictis triginta

florenos et sex solidos de ulterius non petendo et de non agendo solempni stipulatam vallatam per notarium infrascriptum et cetera

Testes Johannes Malet, filius Bernardi et Galcerandus Mox, filius Anthonii, omnes Albefortis.

24

Blancafert, 20 de desembre de 1457

Absolució dels capitols signats, feta pels jurats de Blancafert a mestre Pere de Valllebrera, per haver realitzat l'obra satisfactòriament.

AHAT. MNB, núm. 30 (1453-1458), s. f.

Eadem die

Quod nos Bernardus Prats, filius Johannis, et Johannes Gerona, Bartholomeus Avela, jurati anni presentis nomine totius Universitatis, atento vos Petrus Vallebrera lapiçida magister operis ecclesie loci iamdicti, fecisse partem dicte ecclesie ut latius constat per publicum instrumentum actum in loco Albefortis, ut in ipso latius continetur et perfecisse dictum opus quod nos facere abeatis, ideo nos dicti jurati, nomine dicto, absolvimus vos dictum Petrum a dictis capitulis pro quibus eratis obligatus et cetera.

Testes Berengarius Fonoll, filius Petri, et Berengarius Bafrrufet et Bernardus Castelo, omnes Albefortis.

25

Blancafert, 20 de desembre de 1457

Comptes fets per mestre de Valllebrera per les quantitats rebudes i les despeses.

AHAT. MNB, núm. 30 (1453-1458), full solt.

Memòria sie a mi, Pere Vallebrera, dels dinés que rep per rahó de la obra de la església de Blanchafert.

Primo, rebí en diverses pagues	·CLX· florins
Item rebí los quals serviren a Martí	XXVIII florins
Item rebí los quals serviren XXX florins	VI sous a mestre Rollan, per rahó dels jornals d'en Soler.
Item més rebí los quals serviren a mestre Rollan per paredar e tayllar e pichar la dita obra	CXX florins
Item més rebí per una migera de forment per la dita obra, la qual donaren an Pere Amorós	XVI s VI d
Item més rebí los quals serviren per iudicar la dita obra	XVI s
Item més rebí los quals ne feren dita an Pere Amorós	LXXXX s

Item més rebí los quals ne feren dita an Johan Salzedà de
Muntblanch LVII s XI d
Item més rebí los quals ne feren dita an Romeu Barufet de
Muntblanch LXXXV s
Item més rebí los quals ne feren dita
an Guardia de Muntblanch VIII s
Item més rebí los quals ne feren
dita an Galceran Mox,
de Blanchafort CCCLX s
Item més rebí los quals ne feren dita an Chanós de la Espluga
per rahó de çabates LII s VI d
Item més rebí dels quals ne feren dita los jurats
de Blanchafort alferer de la Spluga, los quals
li devia per rahó de ferraments LXII s
Item més rebí dels quals feren dita los dits jurats an Johan de
Linyà, per rahó de vi VII s
Item més rebí dels quals feren dita loos dits jurats an Berenguer Fonoll, fill d'en
Pere, per rahó de vi V s
Item més rebí dels quals feren dita dits jurats al rector de
Blanchafort XXII s

Suma fins ací que a rebut lo dit Pere Vallebrera per rahó de la obra de la sglésia
quatra cents cinch florins, quatre sous XI (dinés), qual compte fonch levat ha xx de
deembre MCCCCLset.

Item xx decembris anno a Nativitate Domini M^oCCCCLVII^o Petrus de Vallebrera,
lapiçida ville Cervarie, magister operis ecclesie Albefortis, firmavit in posse mei, Petri
de Sanctafide, rectoris Albefortis et notarii publici, apocham de receptis supradictis
cantitatibus solutis pro hominibus supradictis per Bernardum Prats, Johannem Gerona
et Bartholomeum Avela, juratis anni presentis Albefortis et debent continuari in manuali.

Iam est continuatum in manuali.

26

Blanchafort, 20 de desembre de 1457

Àpoca o rebut notarial de les quantitats rebudes per mestre Pere de Vall-llebrera amb motiu de l'obra de l'església.

AHAT. MNB, núm. 30 (1453-1458), s. f.

Eadem die

Quod ego Petrus de Vallebrera, lapiçida et magister operis ecclesie Albefortis,
gratis et cetera, confiteor in veritate recepisse et habuisse in diversis solucionibus a vobis
Bernardo Prats, Johanni Gerona, Bartholomeo Avela, juratis anni presentis Albefortis,
videlicet, quadringentos quinque florenos et quatuor solidos xi denarios in modum sequentem
michi solvistis: primo, in diversis solucionibus centum sexaginta florenos, item recepi
quos pro me et de mea voluntate solvistis Martino de Stigaraga, quos sibi debebam ratione
servitutum viginti octo florenos. Item recepi quos de mea voluntate solvistis magistro
Rollando per rahó dels jornals d'en Soler...

[Continua literalment el rebut fet de mà de Pere de Vall-llebrera.]

Et sunt dicte quantitates quadringentos et quinque florenos et quatuor solidos et xi denarios.
Et quia sit et rey veritas facio vobis et vestris successoribus presentem instrumentum

apoche de ulterius non petendo et de non agendo, sollempni stipulatione vallatam, per notarium infrascriptum fiat largo modo ad noticiam notarii.

Testes Berengarius Barufet et Berengarius Fonoll, filius Petri, Bernardus Castelo, omnes Albefortis.

27

Blancafort, 28 de febrer de 1459

Capítols signats entre Garcia i Joan d'Albistín, picapedrers, i els jurats de Blancafort per continuar l'obra de l'escala de caragol i la paret lateral de l'església.

AHAT. MNB, núm. 31 (1458-1465), s. f.

xxviii febroari anno a Nativitate Domini M·CCCCLVIIIº

Capítols fets e fermats entre en Johan Prats, Anthoni Barulles, Bernat Fitor, jurats del loch de Blancafort l'any present en nom de tota la Universitat de una part e Garcia de Albistin e Johan de Albistin, picapedrés naturals del loch de Albistin, bisquahins, en e sobre l'obra de la església de Blancafort.

Primerament, los dits Garcia e lo dit Johan prometen de fer lo costat de la dita església de la part devés l'ort de la abadia dels cloqués fins a la obra novela la qual a feta en Vallebrera, comprés lo caragoll fins a due filades daval l'entaulament de la obra, la qual a feta lo dit Vallebrera.

Item los damunt dits an a fer lo caragoll e muntar-lo ·v· grahons e clore ell ab un portall petit, tot de pedres axí com l'altre és, entrar e tochar los senys ab tot acabament.

Item han a fer los dits mestres en la part daval on és lo portal major han a fer tantes filades com menester i seran fins vingue a nivell de la paret damunt del altre costat compresa la finestra qui ja és començada e aquela aien a pujar en semps ab la dita obra.

Item los dits mestres prometen defer la dita obra bona e profitosa segons la obra vella antigament feta e ligar la dita obra e mesclar una filada part altra ab aquela dels cloqués.

Item més los dits mestres han amuntar la paret qui ja és començada sobre l'arch lo qual a fet mestre Rotllan, prop dels cloqués, segons aquele és comença e aquele an a pujar tant com l'obra novela puie e sie feta a nivel.

Item los dits jurats per la dita obra prometen donar e pagar als damunt dits mestres trenta e cinch florins valents xi sous e una quartera de forment la qual cantitat los damunt dits jurats prometen dar e pagar per les pagues siguens

Item a Pasqua primer vinent ·V· florins

Item a Quinquagesima primer vinent altres ·V· florins

Item con l'obra serà acabada ·V· florins

Item a Santa Maria d'agost primer vinent ·X· florins, tot lo restant en la festa de Sent Miquell primer vinent.

Item los dits mestres prometen de aver acabada la dita obra fins a Quinchagesima primer vinent.

Item los damunt dits jurats donen als dits mestres totes aqueles pedres veles les quals són açí en torn l'església que menester lyn auran en la dita obra aien atalar e traure de pedrera a tot son càrrech e la vila les aie a portar e per la dita obra los dits mestres no aien aver sinó la dita quantitat ni altre satisfacció per qualsevullen manera.

Item les dites pedres restans se ajen a talar en la pedrera del rector e pus avall

de que les ajen a picar en la dita pedrera en guisa que puxen venir asquena de bísties.

Item los dits jurats ajen a donar als damunt dits mestres tant menobres com mester n'auran en fer la dita obra e totes altres coses necessàries exceptat ferrement.

Item los dits jurats ajen a donar als dits mestres carbó per lucear los pichs.

Item los dits mestres ajen a fer la dita obra segons la obra antigament e primera feta e açò a conexença de dos mestres, çò es assaber elegidor ·i· per cada part.

Fuerunt firmata predicta capitula et jurata per dictas partes in posse mei Petri de Sanctafide, rectoris Albertis et notarii publici, xx febroari anno a Nativitate Domini M^oCCCCLVIII^o

Testes ut infra. Hordinent largo modo ad noticiam notarii.

Item los part lo dit preu de la vila prometeren donar als dits mestres vi aquests qui-s seguexen

Primerament lo rector	·i· sester
Berenguer Prats	·l· sester
Johan Gerona	·i· sester
Pere de Santafe, fill de Berenguer	·i· sester
Galceran Mox, fil d'en Berenguer de Blanchaforti	·i· aymina

Testes Berengarius Prats, Johannes Gerona et Johannes Salzes, omnes Albefortis.

28

Blancafort, 19 d'abril de 1459

Rebut de dotze florins signat per Joan Guixart i Pere Bellmunt, mestres de l'obra de l'església, per treballs fets a l'església.

AHAT. MNB, núm. 31 (1458-1463), s. f.

Quod nos Johannes Guixar, burgunyo, et Petrus Belmunt, ducatu Barri, conmorontes modo in loco Albefortis, magistri operis ecclesie loci predicti Albefortis, gratis et ex certa sciencia confitemur vobis Johanni Prats, major dierum et Petro Fonoll, Johanni Malet, juratis loci Albefortis anni presentis, recepisse et numerando abuisse omnes illos duodecim florenos currentes quos nobis debebatis racione operis ecclesie. Et quia sit est rey veritas facimus vobis et vestris presentem apocham de receptis et de ulterius non petendo et de non agendo solempni stipulatione vallatam per notarium infrascriptum et cetera

Testes Johannes Ros et Petrus Fonol, filius Raymundi, omnes Albefortis.

Dades del treball

Rebuda: gener 2010

Supervisió: Dr. Joan Yeguas Gassó, conservador de l'Àrea d'Art del Renaixement i el Barroc (MNAC)

Acceptació: febrer 2010

Fotos autor

